

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра документознавства та української мови (№ 801)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми/

(підпис)

А. Є. Прилуцька

(ініціали та прізвище)

«30» 08 2021 р.

**СИЛАБУС *ОБОВ'ЯЗКОВОЇ*
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Міжнародна інформація

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
(код і найменування спеціальності)

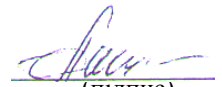
Освітня програма: Документознавство та інформаційна діяльність
(найменування освітньої програми)

Ступінь вищої освіти – *другий (магістерський)*

Силабус введено в дію з 01.09.2021 р.

Харків - 2021

Розробник: Шемаєва Г. В., проф., д. н. із соц. комун., професор
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри
документознавства та української мови (№ 801)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри канд.філос.наук, доцент
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

А. Є. Прилуцька
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Голова наукового гуртка каф. № 801

(підпис)

І. С. Казарцева
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Шемаєва Ганна Василівна, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри документознавства та української мови.

В університеті викладає дисципліни: «Міжнародна інформація», «Основи захисту інформації та інтелектуальна власність», «Основи науково-дослідної роботи», «Інформаційно-бібліографічне забезпечення технічної діяльності».

Напрями наукових досліджень: наукові комунікації, професійні міжнародні комунікації, галузеві інформаційно-бібліотечні ресурси, міжкультурний діалог у контексті інформаційно-бібліотечної взаємодії, міжнародна проєктна діяльність в бібліотечно-інформаційній сфері.

Контактна інформація: annashemaeva@ukr.net

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – *Перший*

Обсяг дисципліни: __4__ кредитів ЄКТС/ __120__ годин, у тому числі аудиторних – __32__ год., самостійної роботи здобувачів – 88__ год.

Форма здобуття освіти – *денна, дистанційна, заочна*

Дисципліна обов'язкова

Види навчальної діяльності – *лекції, семінарські заняття, самостійна робота*

Види контролю – *поточний, модульний контроль, залік*

Мова викладання – *українська*

Пререквізити – одержання знань з міжнародної інформації є важливим та необхідним для майбутніх фахівців, менеджерів різних рівнів управління в інформаційній, бібліотечній та архівній сфері. Дисципліна враховує знання, одержані в межах бакалаврату з іноземної мови, культурології, міжнародного документообігу, аналітико-синтетичної переробки документної інформації, міжнародного інформаційного права.

Кореквізити – дисципліна тісно пов'язана з вивченням основ захисту інформації та інтелектуальної власності, методології науково-дослідної роботи, теорії соціальних комунікацій в межах магістратури. Здобуті студентами знання, уміння, норми і цінності стануть теоретико-практичним підґрунтям для організації міжнародної діяльності в інформаційній, бібліотечній та архівній сфері, а також участі в міжнародних проєктах в аерокосмічній галузі.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: поглиблення знань студентів стосовно ролі і значення інформації міжнародного характеру з урахуванням різноманітності її джерел, оцінки змісту, інформаційної безпеки, специфіки інформаційної діяльності на міжнародному рівні.

Завдання:

1. Сформувати цілісну систему знань з міжнародної інформації в умовах сучасного глобального комунікаційного середовища.

2. Розкрити основні види та джерела міжнародної інформації.

3. Ознайомити студентів з сучасними системами інформації міжнародних організацій, зокрема ООН, ЮНЕСКО.

4. Ознайомити студентів з особливостями діяльності зарубіжних інформаційно-культурних центрів.

5. Розкрити інформаційну діяльність міжнародних професійних асоціацій в інформаційно-бібліотечній та архівній сфері.

6. Розкрити підходи до правового регулювання міжнародної співпраці у сфері інформатики та аерокосмічній галузі.

7. Ознайомити студентів з особливостями сучасних інформаційних воєн.

8. Узагальнити досвід України стосовно здійснення міжнародної інформаційної діяльності, зокрема в аерокосмічній галузі.

Компетентності, які набуваються:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність генерувати нові ідеї в інформаційній, бібліотечній та архівній сфері, які відповідають вимогам новизни, оригінальності та практичної доцільності.
3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми на основі аналізу міжнародної інформації.
4. Здатність до праці в міжнародному контексті.
5. Здатність використовувати закономірності розвитку інфосфери для аналізу міжнародної інформації.
6. Вміння виявляти шляхи впливу інформації міжнародних організацій на професійну діяльність.
7. Здатність відстежувати тенденції розвитку предметної сфери шляхом бібліо- та вебметричного аналізу інформаційних потоків та масивів.
8. Здатність аналізувати, планувати та здійснювати міжнародні комунікації у сфері інформатики.

Очікувані результати навчання:

- Володіти теоретичним знанням і розумінням міжнародної інформації.
- Уміти застосовувати знання для виявлення джерел міжнародної інформації та опрацювання їх.
- Володіти знаннями змісту міжнародно-правових документів регулювання міжнародного інформаційного обміну.
- Знати особливості діяльності міжнародних інформаційних центрів та міжнародних професійних організацій.
- Уміти використовувати знання та принципи міжнародної комунікації.
- Знати інструменти протидії деструктивним тенденціям у сучасному інформаційному просторі.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Міжнародна інформація як складова глобальної комунікації

Тема 1. Основні види та джерела міжнародної інформації

Форма занять: лекції/семінарські/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти) відсутні.

Предмет, поняття, структура міжнародної інформації. Джерела міжнародної інформації. Класифікація міжнародної інформації, основні види за режимом доступу, за специфікою змісту. Характеристика джерел міжнародної інформації. Надійність джерел, цінність та вага інформації. Дезінформація. Спеціалізовані джерела інформації. Канали міжнародної інформації. Напрями дослідження міжнародної інформації.

Тема семінарського заняття: Пріоритетні напрями вивчення міжнародної інформації на магістерському рівні.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 8 год.

Тема, види робіт, що належать до самостійної роботи – Підготовка до семінарського заняття.

Тема 2. Міжнародні організації у системі міжнародних інформаційних відносин

Форма занять: лекції/семінарські/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти) відсутні.

Інституційна база міжнародного обміну інформацією. Напрями інформаційної політики та програмної діяльності міжнародних організацій. ООН як глобальна універсальна міжнародна організація. Спецустанови системи ООН. Основні напрямки інформаційної стратегії ООН. Бібліотека ім. Дага Хаммаршельда. Центр інформації та документації НАТО. Завдання і напрями діяльності

ЮНЕСКО. Стратегії ЮНЕСКО в галузі інформації і комунікації. Європейський Союз як регіональне інтеграційне утворення. Інформаційна діяльність інституцій ЄС.

Тема семінарського заняття: Інформаційна політика ЮНЕСКО

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи – 1) Підготовка до семінарського заняття. 2) Інформаційні ресурси бібліотеки ім. Дага Хаммаршельда. 3) Рамкові програми ЄС у сфері інформації.

Тема 3. Зарубіжні інформаційно-культурні центри як інструменти зовнішньої політики

Форма занять: лекції/семінарські/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.

Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти) відсутні.

Роль інформаційно-культурних неурядових організацій в міжнародному інформаційному обміні. Правові засади міжнародного культурного співробітництва. Культурна дипломатія. Особливості діяльності Інформаційного центру США, Польського інституту, Британської Ради, Громадської організації «Альянс Франсез». Інформаційно-культурні центри України в провідних країнах світу.

Тема семінарського заняття: Місце культурної дипломатії в міжнародній взаємодії

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи – 1) Підготовка до семінарського заняття. 2) Ознайомлення із сайтом громадської організації «Альянс Франсез», визначення основних напрямів діяльності та інформаційних ресурсів. 3) Ознайомлення із розділом «Публічна дипломатія» на сайті МЗС України, звернення уваги на пріоритети програмної діяльності Українського інституту

Тема 4. Міжнародні професійні асоціації у вирішенні проблем підготовки кадрів для інформаційної, бібліотечної та архівної сфери

Форма занять: лекції/семінарські/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.

Роль ІФЛА (Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій і організацій) у розвитку міжнародних зв'язків. Асоціація бібліотечно-інформаційної освіти (ALISE). Європейське бюро бібліотечних, інформаційних, документаційних асоціацій (EBLIDA). Європейська асоціація з освіти в галузі бібліотечної й інформаційної справи і досліджень (the European Association for Library and Information Education and Research – EUCLID) – BOBCATSSS у розширенні сфери міжнародної взаємодії. Взаємопроникнення інформатики, бібліотекознавства, архівознавства з іншими соціокомунікаційними науками на прикладі BOBCATSSS.

Тема семінарського заняття: Особливості Асоціації бібліотечно-інформаційної освіти (ALISE).

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи – 1) Підготовка до семінарського заняття. 2) Розкрити особливості міжнародної програми підготовки магістрів за фахом на засадах співпраці університету м. Осло (Норвегія), Талліннського університету (Естонія) та університету м. Парма (Італія).

Модульний контроль

Змістовний модуль 2. Міжнародна інформаційна діяльність

Тема 1. Документне забезпечення міжнародної інформаційної діяльності

Форма занять: лекції/семінарські/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год

Міжнародні договори та угоди про міжнародний інформаційний обмін. Міжнародні документи в аерокосмічній сфері. Міжнародні інформаційні потоки. Періодичні видання міжнародного значення за напрямками аерокосмічної галузі. Міжнародні БД та БЗ. Електронні бібліотеки.

Тема семінарського заняття: Документне забезпечення електронних бібліотек міжнародного значення

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 10 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи – 1) Підготовка до семінарського заняття. 2) Скласти перелік документів, що забезпечують інформаційну діяльність на міжнародному рівні. 3) Ознайомитися з діяльністю міжнародного відділу НАУ ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», за результатами скласти коротку довідку.

Тема 2. Специфіка вивчення та аналізу міжнародної інформації

Форма занять: лекції/семінарські/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.

Форми та методи вивчення міжнародної інформації. Засоби інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах. Фактографічний пошук. Фактологічний пошук. Контент-аналіз та його застосування у діяльності міжнародника-аналітика. Івент-аналіз. Загальні принципи підготовки аналітичних документів.

Тема семінарського заняття: Сучасні методи аналізу документів міжнародного характеру.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи – 1) Підготовка до семінарського заняття. 2) Здійснити контент-аналіз одного документу міжнародного характеру за вибором студента.

Тема 3. Міжнародна інформаційна безпека

Форма занять: лекції/семінарські/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год.

Сучасні концепції інформаційної безпеки. Політичні, правові та технологічні чинники міжнародної інформаційної безпеки. Види інформаційної безпеки. Класифікація загроз інформаційній безпеці. Моделі системи глобальної інформаційної безпеки. Нові виклики та загрози для міжнародної інформаційної безпеки та методи протидії ним.

Тема семінарського заняття: Державна система забезпечення інформаційної безпеки країни

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи – 1) Підготовка до семінарського заняття. 2) Охарактеризувати три основні групи загроз інформаційній безпеці.

Тема 4. Інформаційні війни

Форма занять: лекції/семінарські/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 4 год

Теорії інформаційних війн. Етапи. Типи інформаційної війни. Інформаційно-мережеві війни. Ознаки суб'єктів інформаційної війни. Інструментарій ведення інформаційної війни. Інформаційна зброя, основні риси її застосування. Міжнародний інформаційний тероризм і кіберзлочинність.

Тема семінарського заняття: Книга як інформаційна зброя.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи – 1) Підготовка до семінарського заняття. 2) Охарактеризувати кібертероризм та форми протидії йому.

Модульний контроль

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено

6. Методи навчання

Словесні, наочні, зокрема: лекції (лекції-презентації, лекції-бесіди, лекції-дискусії, пояснення), практичні заняття (семінари-дискусії, презентації, фокус-групи).

7. Методи контролю

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм та методів контролю: поточний контроль, модульний контроль, підсумковий контроль (залік).

1) Обговорення на практичних заняттях здійснюється у формі диспуту, дискусії, бесіди. Для обговорення необхідно готувати усі питання. Виступ кожного студента має відповідати

конкретному питанню дискусії, будуватися логічно й аргументовано з висловленням власної точки зору. До участі в обговоренні питання залучаються всі студенти. У доповненні виступів інших слід зауважувати на недоліках та відмічати особливе. Активна участь студента в обговоренні усіх питань заняття та поглиблене розкриття питання оцінюється найвищим балом, передбаченим для цього заняття.

- 2) Результати виконаних самостійних завдань перевіряються на основі презентацій, аналітичних звітів, опитування.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	4	0...4
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...5	4	0...20
Виконання самостійної роботи	0...3	4	0...12
Модульний контроль	0...14	1	0...14
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	4	0...4
Виконання і захист лабораторних (практичних) робіт	0...5	4	0...20
Виконання самостійної роботи	0...3	4	0...12
Модульний контроль	0...14	1	0...14
Усього за семестр			0...100

Залік складається з 20 питань. Максимальна кількість балів за кожне питання – 5 балів.

Під час складання семестрового заліку здобувач має можливість отримати максимум 100 балів.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань і навичок для забезпечення програмних результатів навчання та відпрацювати всі семінарські/практичні заняття.

Добре (75-89) – достатньо знати основні теми дисципліни та відпрацювати всі семінарські/практичні заняття й самостійні завдання.

Відмінно (90-100) – ґрунтовно знати усі теми та питання з дисципліни, уміти застосовувати одержані знання у своїй професійній діяльності. Відпрацювати всі семінарські/практичні заняття й самостійні завдання.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Система оцінювання знань з дисципліни включає поточний і семестровий контроль. Поточний здійснюється під час проведення практичних занять проходять у формі обговорення, дискусії та виконання конкретного практичного завдання і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни. Кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв. Семестровий контроль проводиться у форму заліку через виконання тестових завдань. Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума оцінок за поточний контроль та виконання тесту. Пропущені семінарські та практичні заняття відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Якщо студент не відпрацював усі, передбачені дисципліною, завдання, до заліку він не допускається. Форму і час відпрацювання студент та викладач взаємоузгоджують.

Студенти мають дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення. Плагіат та інші форми нечесної роботи перевіряються.

10. Методичне забезпечення

11. Рекомендована література

Базова

1. Боднар І. Р. Міжнародна інформація: підручник / І. Р. Боднар. – Львів: ЛТЕУ, 2016. – 359 с.
2. Кудрявцева С.П. Міжнародна інформація: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. П. Кудрявцева, В. В. Колос. - 2-ге вид. - К. : Слово, 2008. - 400 с.
3. Міжнародна інформація: навч. посіб. / [М. П. Требін та ін.] ; за ред. проф. М. П. Требіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2014. - 335 с.
4. Слободяник М. С. Міжнародна інформація: навч.-метод. посіб. / М. С. Слободяник, М. Б. Проценко ; Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв. - К. : ДАКККіМ, 2007. - 108 с.

Допоміжна

5. Америка і Європа у сучасних міжнародних трансформаціях. Монографія. / Макаренко Є.А., Погорська І.І., Рижков М.М. та ін. – К. : Центр вільної преси, 2014. – 472 с.
6. Гондюл В.П. Вступ до спеціальності "Міжнародна інформація": підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Гондюл, М. М. Рижков, О. М. Андрєєва ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К. : Київ. ун-т, 2009. - 383 с.
7. Карпчук Н. П. Міжнародна інформація та суспільні комунікації: навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / Н. П. Карпчук. – Луцьк, 2018. – 514 с.
8. Костири І. О. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Інна Костири ; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. - К. ; Чернівці : Букрек, 2013. - 223 с.
9. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: підручник / М. З. Мальський, М. М. Мацях ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Ф-т міжнар. відносин. - 4-те вид., перероб. і допов. - Л. : ЛНУ ім. Івана Франка ; К. : Знання, 2011. - 407 с.
10. Міжнародні організації. Навч. посібн./ За ред. О. С. Кучика. – К.: Знання, 2005 - 497 с.
11. Піпченко Н. О. Соціальні медіа у структурі зовнішньої політики провідних міжнародних акторів : Монографія . – К. : Центр вільної преси, 2014. – 334 с.
12. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни / Г. Г. Почепцов. — Київ : Києво-Могилян. акад., 2015. — 497 с.
13. Сенченко О. Книга як інструмент інформаційних війн ХХ століття / Оксана Сенченко // Вісник Книжкової палати. – 2018. – № 1. – С. 15–22.
14. Сенченко О. Мережевий інструментарій нових війн / Оксана Сенченко // Вісник Книжкової палати. – 2017. – № 1. – С. 37–41.
15. Шемаєва Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій : моногр. / Г.В. Шемаєва; Харк. держ. акад. культури. — Х. : ХДАК, 2008. — 289 с.
16. Шемаєва Г. В. Зарубіжні бібліотечні журнали в процесі наукової комунікації (англ) / Г. В. Шемаєва, Ю. О. Шевцова // Вісник ХДАК. –2015. – Вип.47. – С. 62-71.
17. Шемаєва Г. В. Місце культурної дипломатії в міжнародних відносинах. *Вісник ХДАК*. 2018. Вип. 52, 71-79.

18. Шемаєва Г. В. Система електронних бібліотек та баз даних: теоретико-прикладні аспекти : навчальний посібник / Г. В. Шемаєва. — Х. : ХДАК, 2014. — 156 с.
19. Шемаєва Г., Грабар Н. Проектно-орієнтоване професійне спілкування як умова розвитку бібліотечного комунікативного середовища //Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2021. № 1. С. 5-11
20. Шемаєва Г. В., Шевцова Ю. О., Шемаєв С. О. Міжнародна проектна взаємодія у бібліотечній освіті // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф., м. Харків, 21-22 листопада 2019 р. — Х.: ХДАК, 2019. — С. 126–127.